

Nozīmīga apelācijas lieta (2023. gads)

Preču zīme	Atteikuma pamatojums	Lietas būtība	Lietas izklāsts	Lēmums
	Trūkst atšķirtspējas	Apzīmējums uztverams vai nu kā funkcionāls, vai kā dekoratīvs elements	Noraidīta apelācija par Patentu valdes lēmumu atteikt figurālas preču zīmes – četrus trīsstūru kombinācijas (pieteik. Nr. M-21-1156) reģistrāciju Latvijā datoru programmatūrai, elektroniskās komercijas maksājumu pakalpojumiem un ar komercdarījumu vadīšanu saistītiem pakalpojumiem. Apzīmējums sastāv no četriem melnas krāsas vienādsānu trīsstūriem, kas pa divi izvietoti divās rindās viens zem otra. Patentu valde atteikuma lēmumā norādījusi, ka trīsstūrus ierasts saistīt ar kustību, procesu un virzību. Ņemot vērā, ka pieteiktais apzīmējums ir pārāk līdzīgs nozarē sastopamajiem funkcionālo elementu atveidojumiem un grafiskā dizaina elementiem, attiecīgais patērētājs pieteikto apzīmējumu nespēs ne atcerēties, ne pēc produkta iegādes atkārtoti veikt informētu izvēli. Savukārt apelācijas iesniedzējs pastāv uz to, ka apzīmējums ir jāvērtē kopumā un, tā kā neviens no trīsstūriem nav izcelts (nav dominējošs), tas nekādā veidā nevar kalpot kā virziena norāde. Turklāt tas, ka apzīmējumu var interpretēt dažādi, pastiprina tā atšķirtspējīgo raksturu. Trīsstūri dažādās kombinācijās tiek reģistrēti kā preču zīmes. Saskaņā ar judikatūru pārliecīgi vienkāršs apzīmējums, ko veido parasta ģeometriskā pamatfigūra – aplis, līnija, taisnstūris vai piecstūris –, pats par sevi nevar sniegt ziņu, ko patērētāji varētu atcerēties, jo patērētāji to neuzskata par preču zīmi, ja vien apzīmējums nav ieguvis atšķirtspēju izmantošanas rezultātā (<i>VT spriedums lietā T-304/05, Cain Cellars v EUIPO, 2007, 22. punkts</i>). Šajā lietā vērtējamais apzīmējums sastāv no četrus ģeometrisku pamatfigūru – trīsstūru – kombinācijas. No vienas puses, Apelācijas padome var piekrist Patentu valdes viedoklim, ka pieteiktais apzīmējums ietver tikai ļoti vienkāršas ģeometriskas pamatfigūras. No otras puses, tā nav viena figūra, bet gan figūru kombinācija. Tādējādi ir svarīgi izvērtēt, vai šāda figūru kombinācija attiecībā uz pieteiktajām precēm un pakalpojumiem ir tik iezīmīga, ka patērētājs pēc tās spēs identificēt konkrēto komersantu.	RIAP/2023/M-21-1156 (AP-2022-1)

			Raugoties no dažādu jomu (semiotikas, psiholoģijas, dizaina nozares) viedokļa, cilvēks var dažādi uztvert trīsstūrus. Visām jomām kopīgs ir tas, ka cilvēki trīsstūrus ierasti saista ar kustību, procesu un virzību. Pat vairāk, eksperimenta gaitā ir atklāts, ka cilvēkam ir tendence saskatīt trīsstūrus kā vērstus pa labi, pa kreisi, uz augšu un uz leju. Tādējādi nav pat izšķirošas nozīmes faktam, ka bez lineāla, proti, pirmajā acumirkļī, nevar noteikt, vai pieteiktais apzīmējums (četrus trīsstūru kombinācija) sastāv no vienādsānu vai vienādmalu trīsstūriem, jo attiecīgais patērētājs visdrīzāk tāpat uztvers šos trīsstūrus kā vērstus pa labi un pa kreisi vai ieslīpi uz augšu un uz leju. Trīsstūri kā virziena norādes vai kā norādes multimediju satura vadībai ir vispārpieņemts simbols. Trīsstūri tiek novietoti uz dažādām elektronikas ierīcēm, arī programmatūrās un digitālajās platformās kā daļa no to lietotāja saskarnes. Trīsstūra ikonas dažādos virzienos atrodamas uz pultīm, stacionārajiem telefoniem un datoru tastatūrām un parasti norāda uz apzīmētā taustiņa funkciju, piemēram, navigācijai uz ekrāna virzienā uz augšu, uz leju, pa labi, pa kreisi. Tie tiek izmantoti platformā “Youtube”, mūzikas straumēšanas platformā “Spotify”, kā arī “Apple iPhone” mobilās operētājsistēmas lietotāja saskarnē, tehnoloģiju uzņēmuma “Amazon” izstrādātajā “Cloudscape”, datortehnoloģiju korporācijas “IBM” izstrādātajā “Carbon Design” un tehnoloģiju korporācijas “Google” “Material Symbols” dizaina sistēmās, arī “MS Office” lietojumprogrammu rīkjoslās – “Word”, “Outlook”, “Access”, “Excel”, “Powerpoint”, “Publisher”. Turklāt ne vienmēr tas ir tikai viens atsevišķi novietots trīsstūris – piemēram, uz pultīm un datora tastatūras bieži vien kopā ir izvietoti vairāki trīsstūri, kas, līdzīgi kā pieteiktajā apzīmējumā, izkārtoti blakus vai viens zem otra. Tāpat no lietai pievienotajiem piemēriem var redzēt, ka dažādu funkciju apzīmēšanai dažreiz blakus tiek novietoti vairāki trīsstūri, dažreiz trīsstūris kopā ar vēl citu figūru. Bez tam šie trīsstūri ir izpildīti ļoti dažādi gan no dizaina, gan no krāsu viedokļa. Apelācijas padome var piekrist apelācijas iesniedzējam, ka lietā nav pierādījumu, ka tieši tādā veidā, kā pieteikts apzīmējums (četrus trīsstūru kombinācija), tiktu apzīmēta kāda konkrēta funkcija, taču pieteiktais apzīmējums nav arī tik tāls no citiem šādam nolūkam izmantotiem trīsstūriem un to kombinācijām, lai attiecīgais patērētājs, balstoties uz savu iepriekšēju pieredzi, nevarētu iedomāties, ka tam piemīt kāda funkcionāla īpašība. Līdz ar to, ņemot vērā, ka: - trīsstūri dažādās nozarēs tiek saistīti ar kustību un virzienu, - cilvēkam ir tendence jebkuru trīsstūri uztvert kā virziena norādi,	
--	--	--	--	--

			- iesniegtie piemēri par trīsstūru lietojumu informācijas tehnoloģiju nozarē rāda, ka šo trīsstūru grafiskais atveidojums, proti, krāsa, izvietojums un forma, mēdz būt ļoti dažādi, Apelācijas padomes ieskatā ir visai apšaubāmi, ka patērētāji apzīmējumu (četrus trīsstūru kombinācija) saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kas ietver programmatūras, globālā tīkla un dažādu ierīču izmantošanu, varētu uztvert kā konkrētu komersantu identificējošu apzīmējumu. Kā norāda Patentu valde, ir pierādīts, ka ikdienā bieži lietojamus objektus vai bieži sastopamus elementus ir grūtāk atcerēties, jo tiem netiek pievērsta papildu uzmanība. Turklāt cilvēka spēju atcerēties priekšmetu vai tā būtiskās iezīmes ietekmē iepriekšējā pieredze, kas nereti rada nepareizu vai sagrozītu, vai vien aptuvenu priekšstatu par priekšmetu vai tā būtiskajām iezīmēm. Šajā gadījumā pieteiktais apzīmējums (četrus trīsstūru kombinācija) ir pietiekami tuvs citiem nozarē izmantotajiem funkciju apzīmējumiem, līdz ar to Apelācijas padomes ieskatā attiecīgais patērētājs nespēs to atcerēties un pēc tā identificēt preces un pakalpojumus, kuri cieši saistīti ar informācijas tehnoloģiju jomu. Attiecībā uz pakalpojumiem, kas nav tik cieši saistīti ar informācijas tehnoloģiju jomu, piemēram: “rēķinu izrakstīšana un saskaņošana trešajām personām; komercdarījumu kārtošana un vadīšana trešajām personām; konsultāciju un padomu sniegšana darījumu jomā; konsultāciju sniegšana finanšu jomā; rēķinu apmaksas pakalpojumi”, ir jāizvērtē, vai pieteiktais apzīmējums pats par sevi ir tāds, kuru attiecīgais patērētājs spēj iegaumēt kā pakalpojumus identificējošu apzīmējumu. Laikā gan pieteiktais apzīmējums sastāv no četrus pamatfigūru kombinācijas un tāpēc to nevar gluži pielīdzināt vienkāršam grafiskam elementam, kuram <i>a priori</i> trūkst atšķirtspējas, tomēr jāsecina, ka zīmē ietverts vien vienkāršs pamatformu pretskats, bez oriģināliem līniju atveidojumiem vai kādiem citiem radošiem elementiem – vismaz pirmajā acumirkļī tādi nav uztverami (kas ir visai izšķiroši, novērtējot preču zīmes atšķirtspēju). Pat ja apzīmējums var tikt interpretēts dažādi, būtiskāk, cik viegli un ātri ir iespējams uztvert šādas vairākas nozīmes. Apelācijas padome apšaubā, ka patērētājs pieteikto apzīmējumu pirmajā acumirkļī varētu interpretēt citādāk nekā “četrus trīsstūru kombinācija”, visi citi apsvērumi vai uztveres varianti drīzāk attiecas uz rūpīgu zīmes analīzi tās detaļās. Apelācijas iesniedzējs norāda, ka pieteiktais apzīmējums ir atvasināts no burta “N”, kuru apelācijas iesniedzējs jau ir reģistrējis kā preču zīmi. Taču diezin vai patērētājs, ieraugot pieteikto apzīmējumu, bez dziļākas izpētes spēs tajā saskatīt	
--	--	--	---	--

			šo burtu. Šāda pieeja nozīmētu atzīt, ka ikviens reģistrētas preču zīmes fragments tikai šī iemesla dēļ arī ir atšķirtspējīgs. Šajā sakarā nav nozīmes apstāklim, ka attiecīgā preču zīme sastāv no jau reģistrētas preču zīmes daļas, jo preču zīmes atšķirtspējas vērtējumam jābalstās uz konkrētā, reģistrācijai pieteiktā apzīmējuma kapacitāti individualizēt apelācijas iesniedzēja preces vai pakalpojumus tirgū. To, ka pieteikto apzīmējumu var vairāk uztvert kā dizaina elementu, apstiprina arī apelācijas iesniedzēja iesniegtie attēli, kuros redzams pieteiktā apzīmējuma faktiskais lietojums. Proti, attēlā, kas iegūts no apelācijas iesniedzēja sociālā tīkla Instagram konta (https://www.instagram.com/netteca.team/), redzams, ka ļoti līdzīgi trīsstūri haotiski izkaisīti pa visu attēlu, radot patērētājam priekšstatu par trīsstūri kā dekoratīvu elementu. Apelācijas iesniedzējs minējis piemērus, kad dažādas trīsstūru kombinācijas ir reģistrētas kā preču zīmes. Apelācijas padome norāda, ka pieteiktā apzīmējuma reģistrējamību nevar ietekmēt identiskas vai līdzīgas zīmes reģistrācijas fakts citur. Šādu pieeju apstiprina arī Eiropas Savienības tiesu prakse, proti, minimālā atšķirtspēja, kas tiek izvirzīta kā prasība reģistrācijai vai aizsardzībai Kopienā, ir jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā lietas apstākļus un pamatojoties tikai uz Regulu Nr. 40/94, kā to ir interpretējusi Kopienas tiesa, nevis [institūcijas] agrāko lēmumu pieņemšanas praksi (<i>VT sprieduma lietā T-139/08, The Smiley Company SPRL v EUIPO, 2009, 36. punkts</i>). Turklāt, aplūkojot piemērus, jāsecina, ka vairumā gadījumu tajos ir izmantots ēnojums, nepabeigtas līnijas, krāsas un cita dažādu veidu abstrakcija, kas varētu piešķirt tiem atšķirtspēju. Kopumā ņemot, pieteiktais apzīmējums (četrus trīsstūru kombinācija) nespēj identificēt viena uzņēmuma preces vai pakalpojumus tirgū. Gan tāpēc, ka tas vairāk ir uztverams kā dizaina elements un ir pārāk vienkāršs, lai patērētājs spētu to atcerēties, gan tāpēc, ka saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kas saistīti ar informācijas tehnoloģiju jomu, tas ir pārāk tuvs nozarē lietotajiem funkciju apzīmējumiem, līdz ar to tam trūkst atšķirtspējas. <i>(lēmums ir stājies spēkā)</i>	
--	--	--	--	--